

دین حکما

سطح دو

www.ketab.ir

محمد حسین فلاح زاده

سرشناسه: فلاح زاده، محمد حسین، ۱۳۳۸ -

Falahzadeh, Mohammad Hosein, 1959-

عنوان و نام پدیدآور: احکام دین سطح ۲/ تالیف محمد حسین فلاح زاده.

مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی،

شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۶۱ ص.

شابک دوره: ۷-۹۵۷-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

شابک: ۱-۹۵۹-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: چاپ بیست و سوم.

موضوع: فقه - فقه جعفری -- قرن ۱۴

*Islamic law, Ja'fari -- 20th century

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل

رده بندی کنگره: ۵/۱۸۳/۱۸۳ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۴۴

شماره کتاب شناسی ملی: ۹۰۶۴۱۱۹

شرکت چاپ و نشر بین الملل

عنوان: احکام دین

تالیف: محمد حسین فلاح زاده

ناظر علمی: علیرضا حاجی عبدالمطلب

نوبت چاپ: ۲۶ زمستان ۱۴۰۲

شابک: ۱-۹۵۹-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

شابک دوره: ۷-۹۵۷-۳۰۴-۹۶۴-۹۷۸

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نوین

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ریال ۱.۲۰۰.۰۰۰

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه سوم

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ • نمابر: ۰۲۱-۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۵ و ۴

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ • نمابر: ۸۸۹۰۳۸۳۳

مرکز پخش قم: بلوار نیایش، جنب مصلی قدس

تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۰۳۶۹

Email: Shchaponashr@gmail.com

nashrebeynoimelal.ir

همه حقوق محفوظ است.

۱۵.....	سخن پژوهشکده
۱۹.....	پیشگفتار.....
۲۱.....	مجتهد و فقیه.....
۲۱.....	منابع و مدارک فقه.....
۲۱.....	درس ۱: اجتهاد.....
۲۲.....	فقه و علوم دیگر.....
۲۲.....	اجتهاد و تقلید.....
۲۳.....	دیدگاه دین درباره تقلید.....
۲۳.....	تقلید یا اطاعت از وحی.....
۲۵.....	درس ۲: ویژگی‌های مرجع تقلید.....
۲۶.....	راه‌های شناخت مرجع تقلید.....
۲۷.....	راه‌های به دست آوردن فتوای مجتهد.....
۲۸.....	چند اصطلاح فقهی.....
۳۱.....	وضو.....

درس ۳: مقدمات نماز..... ۳۱

- ۳۲ احکام وضو
- ۳۳ وضوی ارتماسی
- ۳۴ کارهایی که برای آنها باید وضو بگیریم
- ۳۷ شرایط وضو:
- ۳۷ شرایط آب و ظرف وضو:
- ۳۷ شرایط اعضای وضو:

درس ۴: شرایط وضو..... ۳۷

- ۳۸ شرایط کیفیت وضو:
- ۳۸ شرایط وضوگیرنده
- ۳۸ شرایط آب وضو و ظرف آن
- ۳۹ شرایط اعضای وضو
- ۴۰ شرایط کیفیت وضو
- ۴۰ شرایط وضوگیرنده
- ۴۱ مبطلات وضو
- ۴۳ اقسام غسل های واجب
- ۴۳ غسل های مشترک بین زنان و مردان
- ۴۳ غسل های مخصوص بانوان

درس ۵: غسل..... ۴۳

- ۴۴ غسل جنابت
- ۴۴ چگونه انسان جناب می شود؟
- ۴۴ عوامل جنابت:

- کارهایی که بر جنب حرام است ۴۵
- سوره‌های سجده‌دار قرآن ۴۶
- غسل مَیِّت ۴۷
- غسل مَیِّت ۴۷
- طهارت و پاکی لباس ۴۹

درس ۶: لباس نمازگزار ۴۹

- نجاسات ۵۰
- طهارت ۵۰
- انسان مُرده ۵۱
- مُردار حیوان ۵۲
- مردار حیوان: ۵۲
- احکام خون ۵۳
- چگونه چیز پاکی نجس می‌شود؟ ۵۴
- چگونه چیز نجس پاک می‌شود؟ ۵۷
- اقسام آب‌ها عبارتند از: ۵۷

درس ۷: مُطَهَّرَات (پاک‌کننده‌ها) ۵۷

- احکام آب مضاف ۵۸
- اقسام آب مطلق ۵۸
- اندازه کر: ۵۹
- آب قلیل: ۵۹
- آب کر-جاری-چاه: ۵۹
- برخی از خصوصیات باران: ۶۰

چگونگی تطهیر اشیای نجس با آب: ۶۰

توضیح: ۶۱

زمین نجس را چگونه می‌توان تطهیر کرد؟ ۶۳

درس ۸: مطهرات (۲) ۶۳

زمین ۶۴

آفتاب ۶۴

شرایط مطهر بودن آفتاب ۶۵

اسلام ۶۵

برطرف شدن نجاست ۶۶

پرسش ۶۶

درس ۹: واجبات نماز ۶۷

فرق بین رکن و غیر رکن ۶۸

احکام واجبات نماز ۶۸

نیت ۶۸

تکبیرة الإحرام ۶۹

قیام (ایستادن) ۶۹

قرائت ۷۰

رکوع ۷۳

وظیفه کسی که نمی‌تواند به‌طور معمول رکوع کند: ۷۳

درس ۱۰: واجبات نماز (۲) ۷۳

سجده ۷۴

۷۵	احکام سجده
۷۶	وظیفه کسی که نمی‌تواند به‌طور معمول سجده کند:
۷۷	سجده واجب قرآن
۷۹	مستحبات نماز
۷۹	تکبیرة الإحرام
۷۹	قرائت

درس ۱۱: مستحبات، مبطلات و مکروهات نماز

۷۹	رکوع
۸۰	سجده
۸۱	قنوت نماز
۸۱	تعقیب نماز
۸۲	مبطلات نماز
۸۲	احکام مبطلات نماز
۸۲	سخن گفتن
۸۳	خندیدن و گریستن
۸۳	روی از قبله برگرداندن
۸۴	برهم زدن صورت نماز
۸۵	مکروهات نماز
۸۷	شرایط نماز جماعت
۸۷	چند مسئله

درس ۱۲: نماز جماعت

۸۷	وظیفه مأموم در نماز جماعت
۹۰	

۹۳ نماز مسافر

۹۳ در این موارد نماز در سفر تمام است:

۹۳ درس ۱۳: نماز مسافر-نماز قضا

۹۴ در این مکان ها نماز تمام است:

۹۵ در این مکان ها مسافر می تواند نمازش را تمام یا شکسته بخواند:

۹۵ وطن کجاست؟

۹۶ نماز قضا

۹۸ نماز قضای پدر

۹۸ پرسش

۱۰۱ نماز غُفیلَه

۱۰۱ کیفیت نماز

۱۰۱ درس ۱۴: نمازهای مستحب

۱۰۳ نماز شب

۱۰۴ وقت نماز شب

۱۰۴ نماز عید

۱۰۴ وقت نماز عید

۱۰۷ تعریف روزه

۱۰۷ روزه کامل و حقیقی

۱۰۷ درس ۱۵: روزه (۱)

۱۰۸ فواید روزه

۱۰۸ ماه مبارک رمضان

۱۰۸ نیت روزه
۱۰۹ مُبطلات روزه
۱۱۰ خوردن و آشامیدن
۱۱۱ رساندن غبار غلیظ به حلق
۱۱۱ فرو بردن سر در آب
۱۱۳ مُبطلات روزه
۱۱۳ دروغ بستن به خدا و پیغمبر

درس ۱۶: روزه (۲) ۱۱۳

۱۱۴ استمنا (خودارضای جنسی)
۱۱۴ باقی ماندن در جنابت تا اذان صبح
۱۱۵ قضا و کفاره
۱۱۶ کفاره جمع
۱۱۶ روزه مسافر
۱۱۶ حکم روزه مسافر

درس ۱۷: خمس ۱۱۹

۱۲۰ موارد خمس
۱۲۰ آغاز سال خمس
۱۲۱ هزینه های سالیانه
۱۲۱ قانون محاسبه خمس
۱۲۵ موارد زکات مال

درس ۱۸: زکات ۱۲۵

حد نصاب ۱۲۶

احکام زکات ۱۲۷

زکات فطره ۱۲۸

مقدار زکات فطره ۱۲۸

جنس زکات فطره ۱۲۸

مصرف زکات ۱۲۸

جامعه سالم و جامعه بیمار ۱۳۱

درس ۱۹: امریه معروف و نهی از منکر ۱۳۱

جلوگیری از گناه در جامعه ۱۳۲

اهمیت امریه معروف و نهی از منکر ۱۳۲

چگونگی امریه معروف و نهی از منکر ۱۳۳

شرایط امریه معروف و نهی از منکر ۱۳۳

مراتب امریه معروف و نهی از منکر ۱۳۴

خرید و فروش واجب ۱۳۷

خرید و فروش مستحب ۱۳۷

درس ۲۰: خرید و فروش (۱) ۱۳۷

خرید و فروش حرام ۱۳۸

برخی از مستحبات خرید و فروش ۱۳۸

برخی از مکروهات خرید و فروش ۱۳۹

احکام معامله نسیه ۱۳۹

معامله ربوی ۱۴۰

- ۱۴۰..... احکام معامله ربوی
- ۱۴۱..... خرید و فروش چک و سفته
- ۱۴۱..... به چند نمونه استفتاء توجه کنید:
- ۱۴۲..... پرسش

درس ۲۱: خرید و فروش (۲)..... ۱۴۳

- ۱۴۵..... احکام خيارات
- ۱۴۹..... قرارداد اجاره
- ۱۴۹..... شرایط مالی که اجاره می دهند

درس ۲۲: اجاره، سرقفلی، رهن..... ۱۴۹

- ۱۵۰..... احکام اجاره
- ۱۵۱..... استفتاء
- ۱۵۲..... سرقفلی
- ۱۵۳..... رهن
- ۱۵۴..... استفتاء
- ۱۵۷..... قرض
- ۱۵۷..... اقسام قرض
- ۱۵۷..... احکام قرض

درس ۲۳: قرض، حواله، ودیعه، عاریه..... ۱۵۷

- ۱۵۸..... ربای قرضی
- ۱۵۹..... استفتاء
- ۱۵۹..... حواله

۱۶۰	ودیعه (امانت)
۱۶۰	احکام امانتداری
۱۶۱	عاریه
۱۶۳	نذر

درس ۲۴: نذر، قسم، صدقه، هبه ۱۶۳

۱۶۵	استفتاء
۱۶۵	کفاره تخلف نذر
۱۶۵	قسم خوردن
۱۶۶	صدقه
۱۶۶	احکام صدقه
۱۶۷	هبه (بخشش)
۱۶۷	مواردی که نمی‌توان هبه گرفت:

درس ۲۵: خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها ۱۶۹

۱۷۰	احکام خوراکی‌ها
۱۷۰	غذاهای گیاهی
۱۷۱	پرندگان
۱۷۱	این دسته از پرندگان حلال گوشت هستند:
۱۷۱	این دسته از پرندگان حرام گوشت هستند:
۱۷۱	آبزیان

تدوین «متون آموزشی» یکی از گام‌های لازم و مفید جهت انتقال دانش و معارف الهی و بشری به نسل جدید است. قبل از شروع هرگونه فعالیت تبلیغی و آموزشی، آماده‌سازی متون آموزشی و کمک‌آموزشی و تبلیغی ضرورت دارد. متون آموزشی، هم کمکی برای به آموزش‌بینندگان است، هم یار و یاور آموزش‌دهندگان است. همچنین خاطر نهادهای آموزشی در رشته‌های گوناگون فنی، هنری و علمی هر کدام در قالب و کار خویش، با آماده‌سازی سرفصل‌ها و متون و برنامه‌ریزی درسی و زمان‌بندی برای آموزش، کار انتقال دانش و هنر را آسان می‌کنند و استادان و شاگردان را در فراگیری و آموزش یاری می‌کنند.

پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام که با الطاف الهی یک مرکز پژوهشی و اطلاع‌رسانی در حوزه علوم و معارف اسلامی است، از سال‌ها قبل در اندیشه تهیه و تدوین متون آموزشی در موضوع معارف اسلامی بود. در گام‌های نخستین برای هریک از موضوع‌های اخلاق، عقاید، احکام و تاریخ اسلام در سه سطح دانش‌آموزی، دانشجویی و استادی، متون و کتاب‌هایی شناسایی کرد و طی بخشنامه‌ای به دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی در سال‌های (۱۳۶۶) و (۱۳۶۷ ش) ابلاغ شد. شناسایی بهترین متون موجود،

کاری در حد کمک‌های اولیه و تأمین فوریت‌های آموزشی بود که هیچ‌گاه کمبود متون آموزشی در زمینه‌های معارف دینی را برطرف نکرد.

تهیه دو کتاب راهنمای مربیان و مبلغان که متناسب با دوره‌های کوتاه‌مدت طرح هجرت برای استادان و مربیان دینی دوره ابتدائی و راهنمایی توسط این پژوهشکده در سال (۱۳۷۴ ش) فراهم آمد و با استقبال خوبی مواجه شد، مسئولیت دست‌اندرکاران فرهنگی، از جمله این پژوهشکده را سنگین‌تر کرد و سرانجام پیشنهادهای مکرر مربیان، استادان و مبلغان بزرگوار و مسئولان برخی نهادهای تربیتی و آموزشی بار دیگر دوستان همکار را به تلاش و تکاپو واداشت و مسئله تدوین متون آموزشی را در زمینه مواد گوناگون و سطوح مختلف گروه‌های اجتماعی در اولویت قرار داد. و بدین‌گونه مجموعه کتب درسی پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام تدوین شد. آنچه تاکنون از مجموعه کتب آموزشی در پژوهشکده باقرالعلوم علیه السلام آماده و چاپ شده به شرح زیر است:

۱. متن آموزشی احکام سطح یک و دو، تألیف حجت‌الاسلام

والمسلمین جناب آقای محمد حسن بلازاده.

۲. راهنمای مبلغان و مربیان (در دو سطح ابتدایی و راهنمایی)؛ تألیف

آقایان محمد ایوب کاظمی و عباس عبیری.

۳. متن آموزشی اخلاق سطح یک و دو، تألیف حجت‌الاسلام

والمسلمین جناب آقای محمود مهدی‌پور.

علاوه بر کتب فوق، متن آموزشی عقاید اسلامی^۱ سطح یک نیز آماده

چاپ است. اینک متون آموزشی سطح یک و دو احکام با ویرایش

۱. از کتب آموزش عقاید استاد آیت‌الله مصباح یزدی، که توسط سازمان تبلیغات اسلامی

چاپ و منتشر شده است و می‌توان برای سطوح دیگر استفاده کرد.

جدید و اضافات و سطح سه آن نیز اخیراً آماده شده که در سه دفتر تقدیم
علاقه‌مندان می‌شود. امید است این حرکت فرهنگی تداوم یابد و کتب
مناسب آموزشی در زمینه‌های مختلف علوم و معارف اسلامی به‌ویژه قرآن،
تاریخ و سیره معصومین علیهم‌السلام برای سطوح مختلف نگاشته شود و فرهنگ و
احکام اسلام در اختیار امت اسلامی قرار گیرد. ان شاء الله.

پژوهشکده باقرالعلوم

www.ketab.ir

کتابی که پیش رو دارید، دفتر دوم از مجموعه سه جلدی احکام دین است که در بیست و پنج درس و برای افرادی که در سطح علمی مقطع متوسطه (دبیرستان) هستند و انتظار آشنایی با مسائل شرعی، دفتر اول این مجموعه را امتحان داده باشند، تدوین شده است.

در مقدمه دفتر اول به تفصیل دربارهٔ ضرورت این کار و ویژگی‌های آن سخن گفته‌ایم؛ ولی بار دیگر یاد آور می‌شویم که این نوشته مطابق با فتاویٰ بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی امام خمینی است که از کتاب‌های العروة الوثقی، تحریر الوسیله، توضیح المسائل و استفتاآت استفاده شده است.

و مواردی که فتاویٰ رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام با فتاویٰ امام خمینی تفاوت داشته، یاد آور شده‌ایم، که آنها نیز از کتاب‌های اجوبه الاستفتات و راهنمای فتاوا استفاده شده است و نیز مسائلی که با فتاویٰ سایر مراجع بزرگ تقلید تفاوت داشته با علامت مشخص شده تا مقلدان آنان نیز بتوانند از این کتاب استفاده کنند؛ ولی آن موارد را باید به رساله توضیح المسائل مرجع تقلید خودشان مراجعه کنند و

اگر تفاوتی یافتند، مطابق فتوای مرجع تقلید خود عمل کنند.
مأخذ مسائل نیز در پایان هر صفحه با رموز ذیل آورده شده است: ج =
جلد ص = صفحه م = مسئله س = سؤال
هر چند کار خود را بدون نقص و عیب نمی دانیم ولی به انتظار دریافت
نظرات شما برای تکمیل آن هستیم.
رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

پاییز ۱۳۸۲ ه. ش.

حوزه علمیه قم

محمد حسین فلاح زاده

www.ketab.ir